

Artrodese: het vastzetten van een gewricht

Artrodese, is een operatie waarbij beschadigde, versleten of instabiele gewrichten worden vastgezet. Waarom, wanneer en wie komt ervoor in aanmerking?

Wat is een artrodese?

Een artrodese is het operatief vastzetten van een gewricht. Bij deze operatie wordt tussen de beschadigde gewrichtsvlakken het resterende kraakbeen weggenomen en worden de botuiteinden in hun meest functionele stand gefixeerd. Deze botuiteinden groeien uiteindelijk aan elkaar vast. Operatie-technisch is een artrodese een relatief eenvoudige ingreep zonder veel risico's.

De belangrijkste complicaties zijn een bloedingstorting of een infectie. Het komt voor dat het aan elkaar te groeien bot dit niet snel genoeg doet. In de meeste gevallen is dat goed te verhelpen. Bij de ingreep bestaat een zeer klein risico op een zenuwbeschadiging, maar dit komt zelden voor.

Waarom een artrodese?

Als we de natuur haar gang laten gaan zal een beschadigd gewricht op den duur vanzelf verstijven. Een pijnlijk gewricht wordt namelijk minder bewogen, waardoor de banden en het gewrichtskapsel op den duur verschrompelen. Zo verliest het gewricht langzaam zijn beweeglijkheid. Als het bewogen wordt, doet het gewricht weer pijn en zo is de cirkel rond. Als het kraakbeen uiteindelijk helemaal weg is ontstaat er bot-op-bot contact en groeit het gewricht vast. De pijn is dan ook weg. Dit natuurlijke proces kan echter heel lang duren.

Een operatieve artrodese heeft twee belangrijke voordelen boven deze natuurlijke artrodese:

- Het proces wordt versneld: een lange periode van pijnklachten wordt voorkomen.
- Bij een operatie kan het gewricht in de meest gunstige stand vastgezet worden.

Een artrodese kan en mag na de revalidatieperiode volledig belast worden. U mag er van alles mee doen, het laat niet meer los. Het is een oplossing voor de rest van uw leven.

Weerstand

Tegen het vastzetten van een gewricht bestaat vaak weerstand. De patiënt en zijn omgeving reageren afwijzend. Vaak omdat men niet goed weet wat het betekent om met een vastgezet gewricht verder te moeten. U denkt misschien invalide te worden. Dat is niet juist. Door een artrodese wordt de pijn weggenomen en kunt u de arm of het been weer beter gebruiken.

Wie komen in aanmerking voor een artrodese?

Een artrodese wordt geadviseerd als de klachten ernstig zijn, met veel pijn en vrijwel geen beweeglijkheid meer van het gewricht. Na het vastzetten verdwijnen de pijnklachten. Een artrodese wordt ook geadviseerd aan mensen bij wie het kraakbeen dusdanig versleten of beschadigd is, dat het niet meer gerepareerd kan worden. Oorzaak is vaak een botbreuk tot in het gewrichtsooppervlak (kraakbeen), een ontsteking of reuma. Een reden om een artrodese te adviseren, is het verhelpen van ernstige instabiliteit van het gewricht. Tenslotte wordt een artrodese geadviseerd bij het wegnemen van een bottumor in de buurt van een gewricht. Dit is echter een ingreep die zelden voorkomt.

Waarom geen prothese?

Een prothese is een kunstgewricht, het kent beperkingen en brengt risico's met zich mee. Er kan bijvoorbeeld een infectie aan ontstaan, die moeilijk te behandelen is. Een prothese heeft een beperkte levensduur omdat zij op den duur los kan gaan zitten. Het is niet te voorspellen wanneer dit gebeurt. Bij ouderen gebeurt dit meestal na ongeveer 10 tot 20 jaar. Bij jonge mensen, die nog veel kunnen en willen doen, kan de prothese al na 5 jaar los gaan zitten of mogelijk zelfs nog eerder. Een tweede operatie is veel moeilijker en een tweede prothese gaat meestal minder lang mee. Bij het plaatsen van een prothese wordt bot weggenomen. Een artrodese is daardoor later niet meer mogelijk.

Beweeglijkheid

Voor elk gewricht kent het lichaam een aantal compensatiemogelijkheden. De ruggengraat bijvoorbeeld - van stuit tot hoofd - bestaat uit 24 wervels. Bij het bewegen doen ze allemaal een beetje mee. Er kunnen er eenvoudig een paar vastgezet worden zonder een stijve rug over te houden. De schouder bestaat in feite uit twee gewrichten, waarvan er één vastgezet kan worden. De patiënt kan de arm dan tot schouderhoogte heffen. De voet bestaat zelfs uit meerdere gewrichten. Bij een artrodese van de enkel vindt compensatie in de voet plaats. Van het vastzetten van de achtervoet wordt over het algemeen weinig hinder ondervonden.

Aanpassingen

Naburige gewrichten kunnen de functie van een vastgezet gewricht dus enigszins overnemen. Zij worden dan wel zwaarder belast, maar dit geeft pas op lange termijn klachten, die meestal mild van aard zijn. Bij een artrodese van de heup bijvoorbeeld worden rug en knieën extra belast. U kunt zelf door bepaalde aanpassingen het bewegen vergemakkelijken. Op de fiets kunt u bijvoorbeeld gebruik maken van een verkorte crank (stang tussen pedaal en trapas). Ook worden wel een speciale stoel gebruikt bij een heupartrodese of schoenaanpassingen na het vastzetten van enkel of voet.

Vragen en contact

Heeft u na het lezen van deze tekst nog vragen, stel ze dan gerust aan uw orthopedisch chirurg. Polikliniek Orthopedie: 020-5662551.